

Klimasmart Landbruk i Norge

Kim Viggo Weiby

Spesialrådgiver klima og bærekraft, TINE Rådgiving

Bærekraftig matproduksjon er en utvikling som bidrar til bedre ressurseffektivitet, robusthet for å sikre sysselsetting, sosial likhet og ansvarlig landbruk, samt produksjonssystemer som gir høy matsikkerhet og riktig ernæring for alle, nå og i fremtiden.

(CFS Comitte on world food security, 2016)

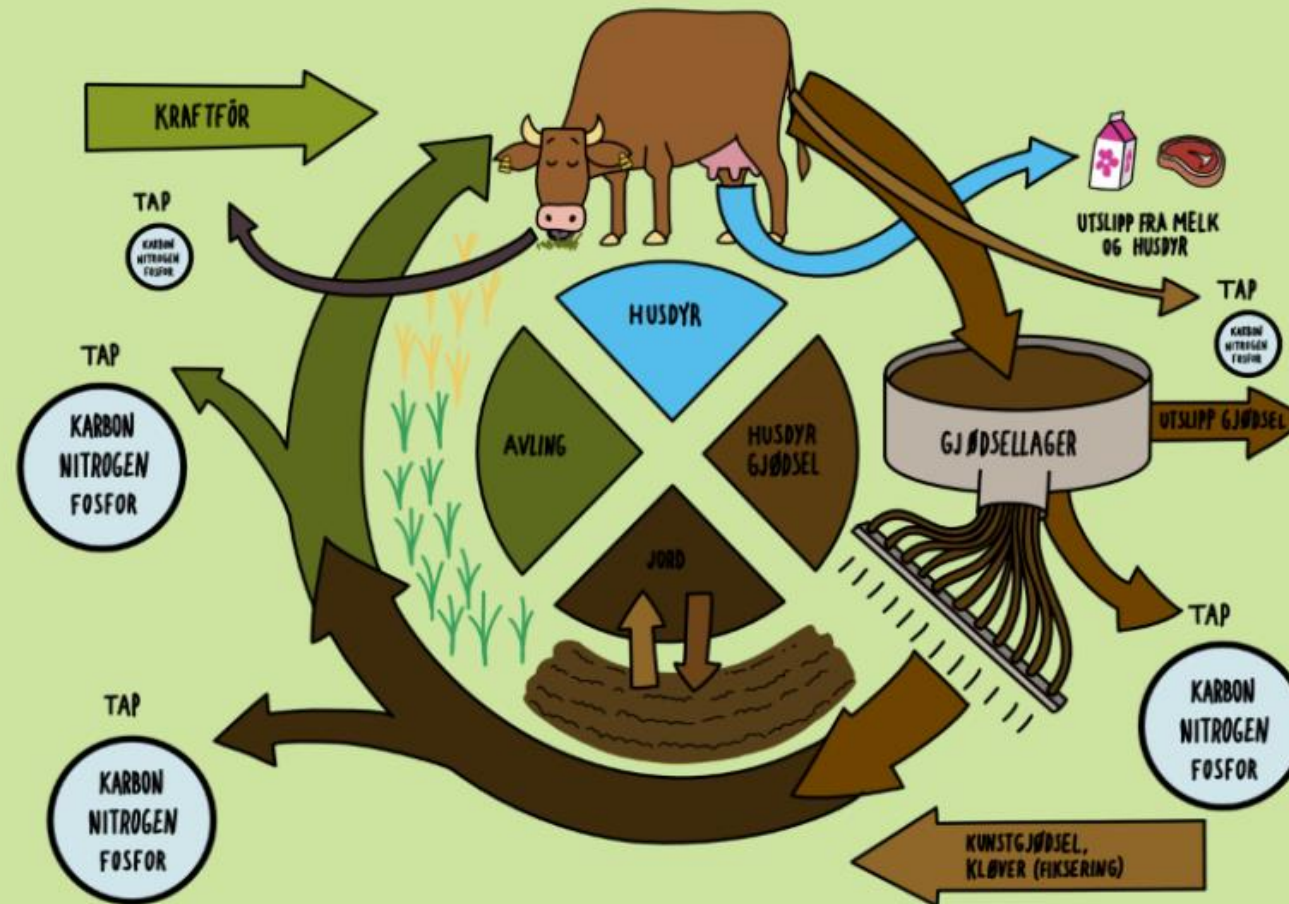

Intensive systemer

- Investere i FoU langs hele verdikjeden for å finne en balanse mellom økt produksjonen og redusert miljøbelastning
- Utvikle et presisjonslandbruk
- Tiltak for å redusere bruk av antibiotika

- Bedre dyrevelferd
- Politiske tiltak for å redusere miljø- og klima-påvirkningen
- Sirkulær utnyttelse av ressurser
- Økt fôrutnyttelse
- Genetisk tilpassing av dyr til ressursgrunnlaget

NAERINGSTOFFENES KRETSLØP PÅ GÅRDEN

Utslipp av klimagasser i Norge 2015. CO₂-ekvivalenter

Hvilke hovedkilder står bak utslippene?

Den største kilden til utslipp var **olje- og gassutvinning** som stod for **28 prosent** av de totale klimagassutslippene i 2015. Årlige utslipp fra olje- og gassutvinning har økt med 83 % siden 1990.

Hva slags klimagasser slippes ut og hvor mye?

Klimagasser er en samlebetegnelse på gasser som bidrar til drivhuseffekten. De tre **viktigste menneskeskapte klimagassene** er karbondioksid (CO₂), metan (CH₄) og lystgass (N₂O). De 53,9 millioner tonn CO₂-ekvivalentene fordeler seg på følgende måte:

CO₂
Karbondioksid

44,7
MILL. CO₂-EKV.
+ 25 %
SIDEN 1990

CH₄
Metan

5,3
MILL. CO₂-EKV.
- 12 %
SIDEN 1990

N₂O
Lystgass

2,6
MILL. CO₂-EKV.
- 39 %
SIDEN 1990

Utslippene fra **jordbruket** er først og fremst metan og lystgass.

HFK

Fluorgasser

1,1
MILL. CO₂-EKV.
+ 11313 %
SIDEN 1991*

PFK

0,15
MILL. CO₂-EKV.
- 96 %
SIDEN 1990

SF₆

0,06
MILL. CO₂-EKV.
- 97 %
SIDEN 1990

Størrelsesforhold

4 MILL. CO₂-EKV.

2 MILL. CO₂-EKV.

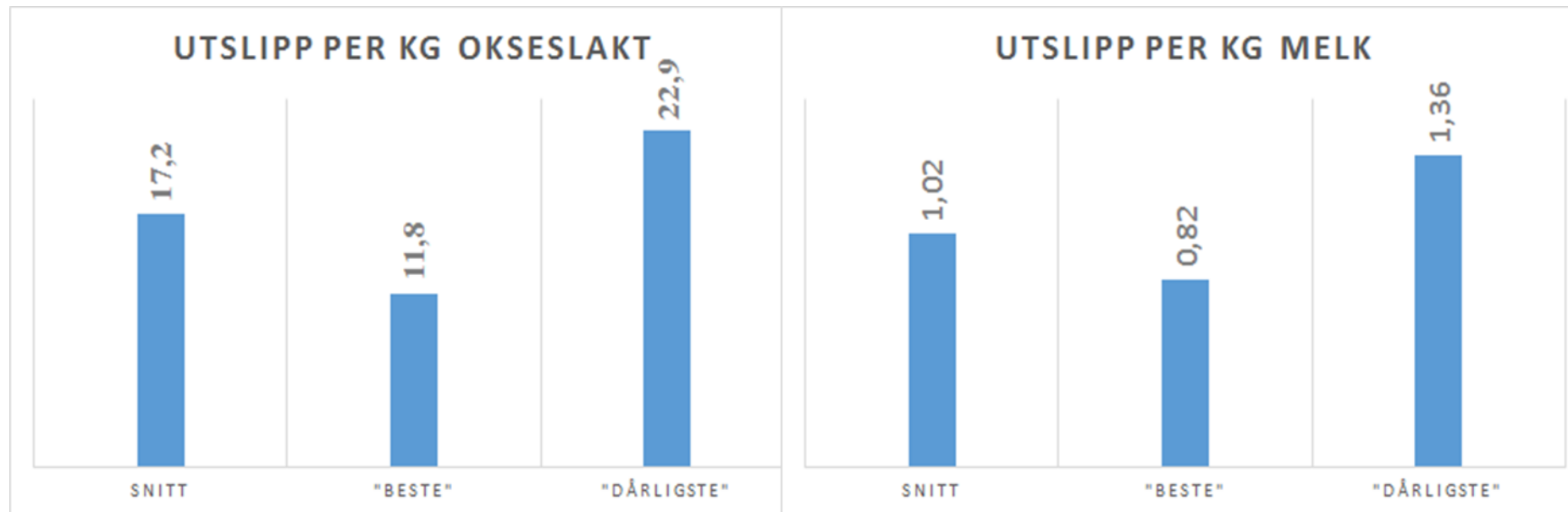

1 MILL. CO₂-EKV.

Variasjon mellom gårdsbruk

Klimasmart Landbruk

Klimamodell

Utvikle en klimamodell for å beregne klimagassutslipp på gården

Rådgivning

Utvikle et rådgivningskonsept for bonden

Kommunikasjon

Formidle kunnskap om klimasmart landbruk

Klimasmart Landbruk – vårt felles klimaarbeid

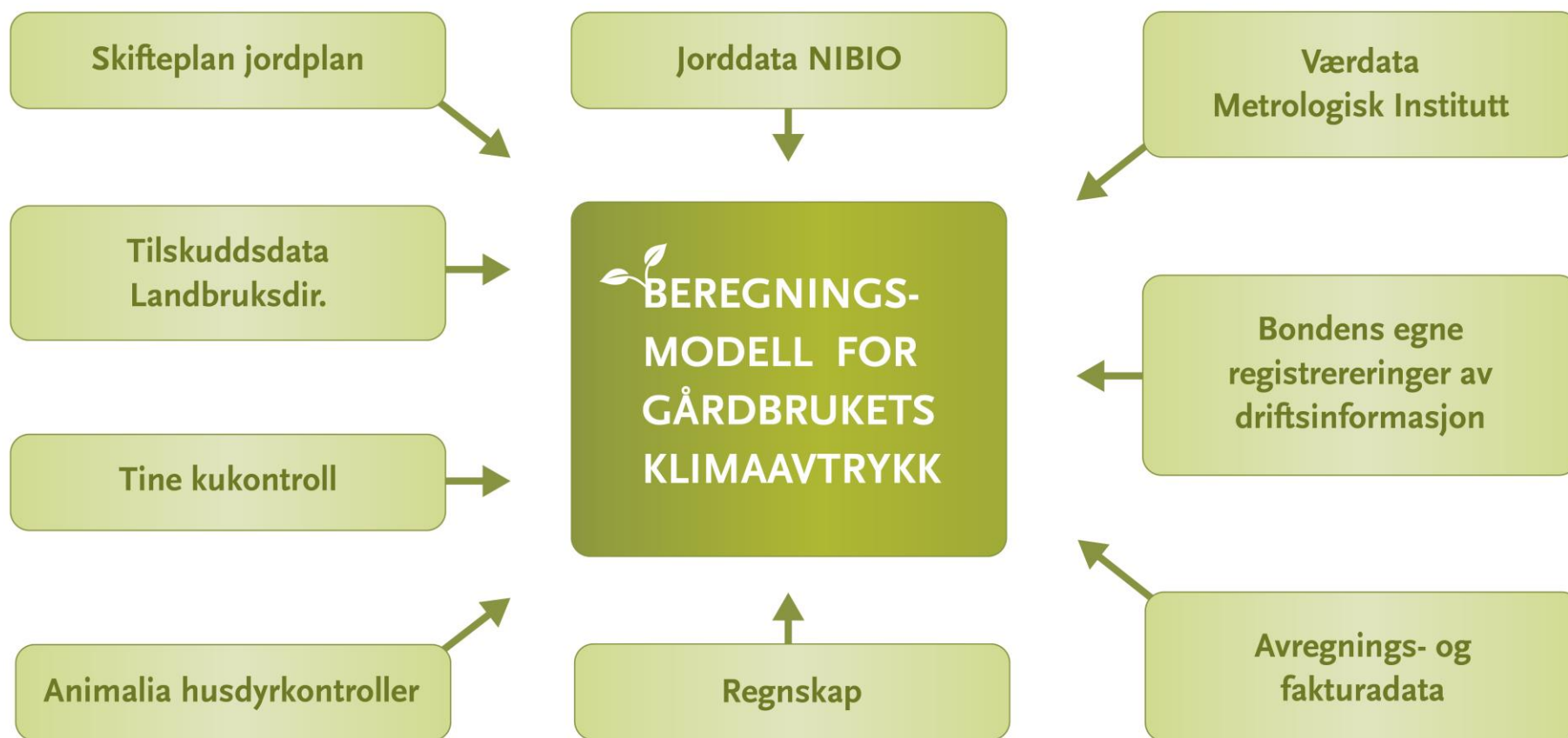
- ✓ Formål: Utvikle bedre verktøy for å dokumentere og redusere landbrukets klimaavtrykk.
- ✓ Prosjektet eies av samvirket Landbrukets Klimaselskap SA.
- ✓ Iverksatt invitasjonsprosess for å få flere medeiere.

NORGES BONDELAG

Vi bruker data fra mange kilder med bondens samtykke til å beregne klimagassutslipp på gården

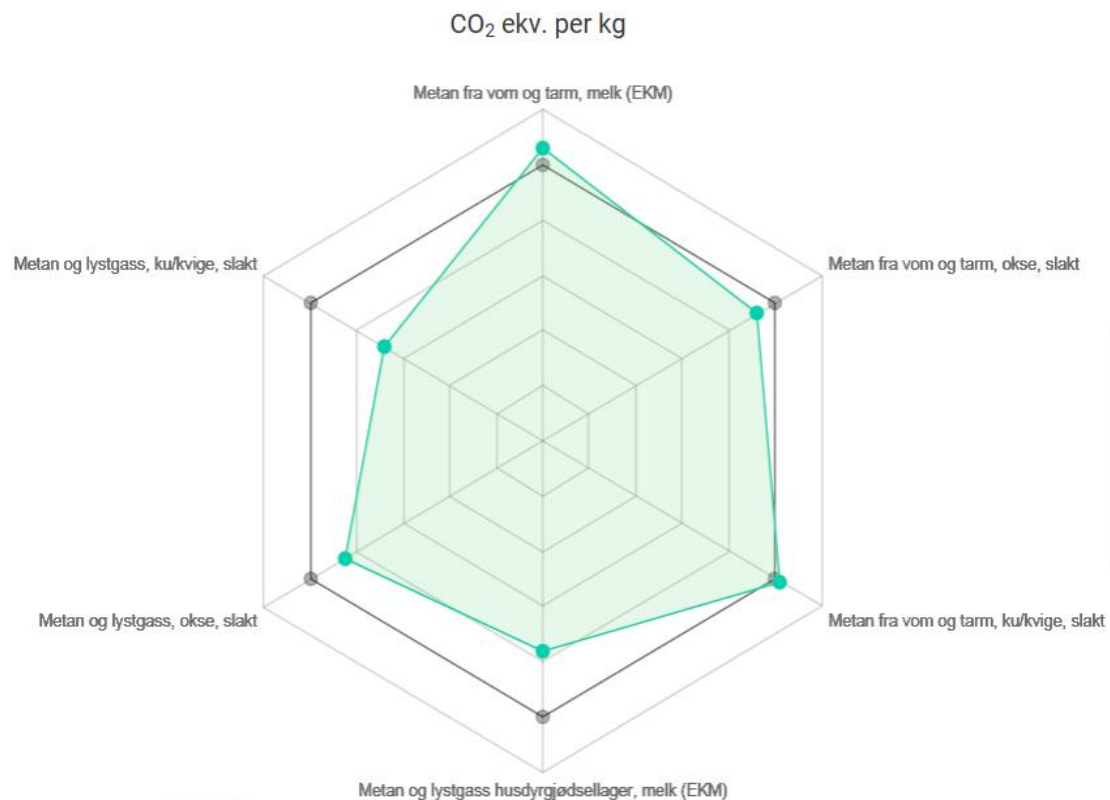

Browser address bar: https://www.dfs.test.systor.st/dfs_klimakalkulator/#/

Navigation menu: Sammendrag | Jord/Planter | **Storfe** | Energi og innsatsfaktorer | Driftsinformasjon

Netto utslipp av klimagasser fra dyr og husdyrgjødsellagring per produsert enhet

CO₂ ekv. per kg

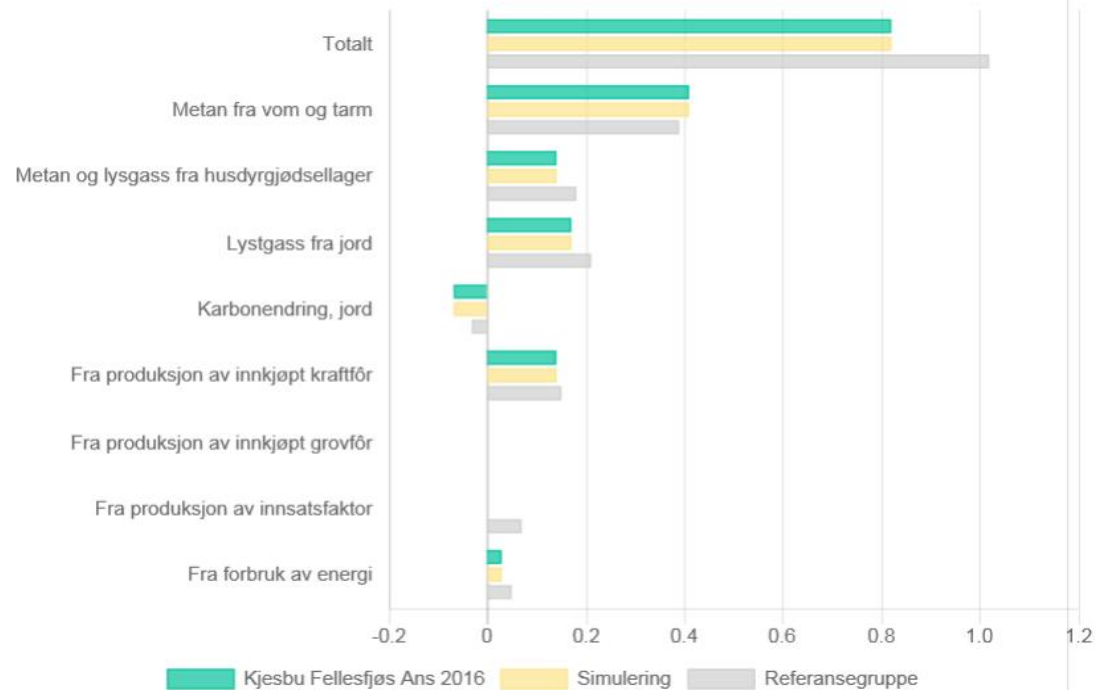
	Melk, EKM		Ku/kvige, slakt		Okse, slakt	
	Simulering	Kjesbu Fellesfjøs Ans 2016	Simulering	Kjesbu Fellesfjøs Ans 2016	Simulering	Kjesbu Fellesfjøs Ans 2016
Metan fra vom og tarm	0,41	0,41	8,47	8,47	6,33	6,33
Lystgass fra husdyrgjødsellager	0,07	0,07	1,36	1,36	1,27	1,27
Metan fra husdyrgjødsellager	0,07	0,07	1,28	1,28	1,14	1,14

Produksjon

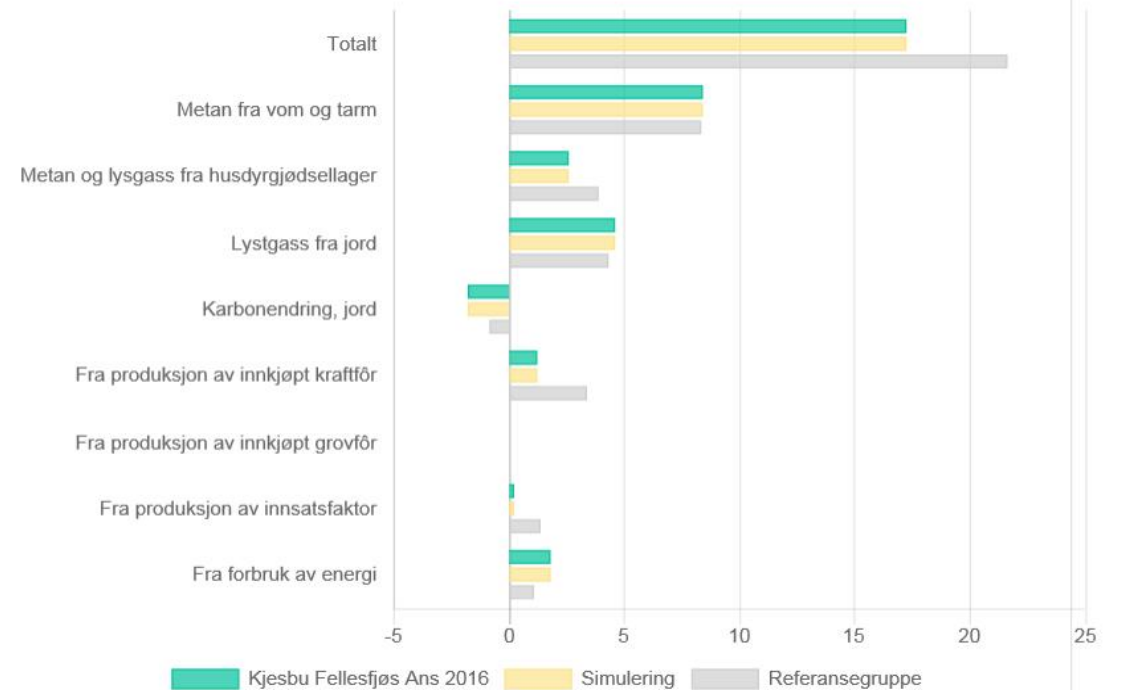
Melk
446 832 kg

Utslipp i CO₂-ekv. per kg EKM

Ku/kvige, slaktevekt
7 340 kg

utslipp i CO₂-ekv. per kg slaktevekt

 Kg CO₂-ekvivalenter/kg EKM

0.63

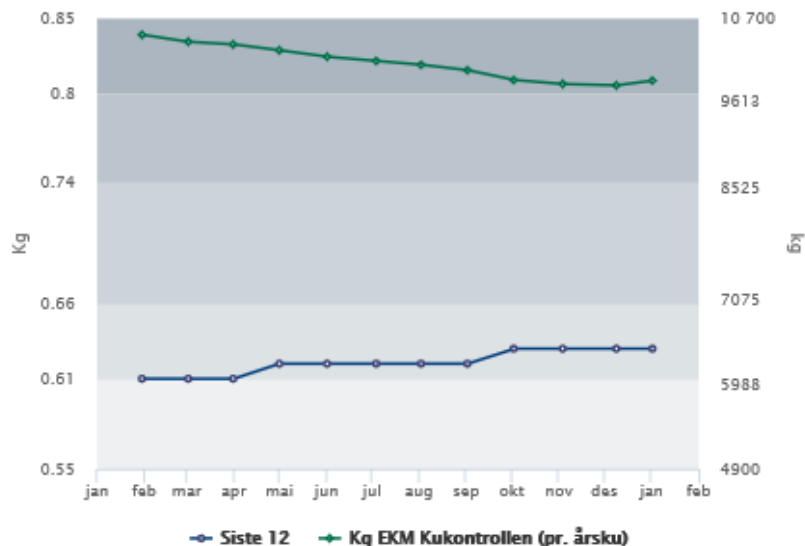
[Legg til i styringspanel](#)

Hvilken periode vil du se?

- Siste 12 måneder
- Siste 3 kalenderår

Hvilke tall vil du se?

- Snitt (siste 12 mnd)
- Månedsresultat

Hva vil du vise i grafen?

- Vis kun Kg CO₂-ekvivalenter/kg EKM

 Kg EKM Kukontrollen (pr. årsku) **9894**
 Kg CO₂-ekvivalenter fra metan/kg EKM **0.49**
 Kg CO₂-ekvivalenter fra lystgass/kg EKM **0.131**

Noen tiltak for å redusere klimagasser i landbruket

Lystgass:

- Redusere N i gjødsel/urin
- Redusere N i kunstgjødsel
- Redusere tapet/øke utnyttelsen av N

Metan:

- Rasjonssammensetning/fôreffektivitet
- Innholdet av fett
- Høstetidspunkt for grovfôr (?)
- Grovfôr, botanisk sammensetning (?)
- Surfôr, gjæringsintensitet/mønster (?)
- Ulike tilsetningsstoffer

Foto: medlem.nortura.no

«**Klima og bærekraft**» skal ikke bli en unødvendig kostnad, klamp om foten eller annen ulempe for Norsk Landbruk. Vi skal gjennom samhandling i næringa best mulig utnytte vår omstillingsevne og de naturgitte- og driftsmessige fordelene vi har til å gjøre klima og bærekraft til et «**konkurransefortrinn**» for Norsk Landbruk»

Sitat: Tony Barman